

ולא נראין, בולטין ויוצאין כשני דדי האשה. – ורבנן אמרין: בלישכת דיר העצים
היה הארון גנוז.

אור לישירים

הפרוכת והיו נראים מתוכה, ועליהם מפורש בקבלה: "צור
המור דודי לי בין שדי ילין" (שיר השירים א,ג).

בבבלי יומא נגב-נדא, אמרו: תניא: רבי אליעזר אומר: ארון
גלה לבבל, שנאמר: "ולתשובת השנה שלח המלך נבוכדנאצר
ויביאהו בבלה עם כלי חמדת בית ה'" (דברי הימים ב לו). רבי
שמעון בן יוחאי אומר: ארון גלה לבבל, שנאמר: "לא יוותר
דבר אמר ה'" (ישעיהו לו) - אלו עשרת הדיברות שבו. רבי
יהודה בן לקיש (בכמה כתבי יד חסרות המילים "בן לקיש") אומר:
ארון במקומו נגנז, שנאמר: "וייראו ראשי הבדים מן הקודש על
פני הדביר ולא ייראו החוצה ויהיו שם עד היום הזה" (מלכים
א ח).

ופליגא דעולא, דאמר עולא: שאל רבי מתיא בן חרש את רבי
שמעון בן יוחאי ברומי: וכי מאחר שרבי אליעזר מלמדנו פעם
ראשונה ושנייה (משני מקראות) ארון גלה לבבל, - ראשונה - הא
דאמרן: "ויביאהו בבלה עם כלי חמדת בית ה'" (דברי הימים ב
לו), שנייה מאי היא? - (שאמר רבי אליעזר): דכתיב: "ויצא מבית
ציון כל הדרה" (איכה א) - מאי כל הדרה? - חדרה (דבר שהיה
גנוז בחדרי חדרים, והוא הארון), - אתה מה אתה אומר (בעניין זה)?
- אמר לו: שאני אומר: ארון במקומו נגנז, שנאמר: "ויאריכו
הבדים" וגו' (מלכים א ח). - אמר ליה רבה לעולא: מאי משמע?
- דכתיב: "ויהיו שם עד היום הזה" (שם).

אמר רב נחמן: תנא: וחכמים אומרים: ארון בלשכת דיר העצים
היה גנוז.

רב יהודה רמי: כתיב: "וייראו ראשי הבדים" (מלכים א ח)
וכתיב: "ולא ייראו החוצה" (שם) - הא כיצד? - נראים ואין
נראים. - תניא נמי הכי: שני בדי ארון היו יוצאים מן הארון עד
שמגיעים לפרוכת, שנאמר: "ויאריכו הבדים". - יכול לא היו
נראים מתוכה? - תלמוד לומר: "וייראו ראשי הבדים" וגו'. יכול
היו מקרעים בפרוכת ויוצאים? - תלמוד לומר: "ולא ייראו
החוצה". הא כיצד? - דוחקים ובולטים ויוצאים, ונראים כשני
דדי אשה, שנאמר: "צור המור דודי לי בין שדי ילין" (שיר
השירים א) (שמשום כך דימו את הארון, מקום לינת השכינה, כשדיה
של אישה).

בברייתא שבבבלי דרש רבי אליעזר מ"ולתשובת השנה" כדברי
רבי שמעון בתוספתא ורבי שמעון דרש מ"לא יוותר" כדברי
רבי אליעזר בתוספתא (בכתב יד אחד של הבבלי הגרסה
בברייתא היא כמו בתוספתא, וכן הוא ברבנו חננאל בבבלי
שם). ובירושלמי כאן לא נזכר רבי שמעון כלל. לפי עולא
(נחותא) בבבלי, רבי שמעון סובר שארון במקומו נגנז, והיא
כנראה גם שיטת הירושלמי ("תוספתא כפשוטה").

ומתרגמים: **אלא נראין ולא נראין, בולטין ויוצאין כשני
דדי (שדיים) האשה** - בפתח הכותל המזרחי של הדביר
היתה פרושה פרוכת, שהבדילה בין הקודש (ההיכל)
לבין קודש הקודשים (הדביר), וראשי שני הבדים של
הארון שהיו ארוכים היו נוגעים בפרוכת ודוחפים אותה,
והיו בולטים בפרוכת כלפי חוץ, וזהו שנאמר "וייראו
ראשי הבדים מן הארון על פני הדביר", אבל הפרוכת
היתה מכסה עליהם, וזהו שנאמר "ולא ייראו החוצה",
ונמצא שהיו נראים ואינם נראים, כמו שני דדי אישה
שבולטים בבגדה כלפי חוץ, אבל הבגד מכסה עליהם
(כך דרשו את הכתוב שלא ייראה כסותה את עצמו,
ולעיל פירשנו את הכתוב לפי פשוטו).

ורבנן אמרין: - והחכמים אומרים (לביטוי זה שימוש
מיוחד באגדה, שהוא חותם מחלוקת קודמת בין חכמים
יחידים בהבאת דעת רוב החכמים ("אוצר לשונות
ירושלמיים")): **בלישכת דיר העצים היה הארון גנוז** -
והיא כמסורת בית רבן גמליאל ובית רבי חנניה סגן
הכוהנים במשנתנו.

בתוספתא שקלים ב,יח וסוטה יגא, שנו: רבי ליעזר אומר:
ארון גלה לבבל, שנאמר: "לא יוותר דבר אמר ה'", ואין דבר
אלא דיברות שבו. רבי שמעון אומר: הרי הוא אומר: "ולתשובת
השנה שלח המלך נבוכדנצר ויביאהו בבלה עם כלי חמדת בית
ה'" - אילו הן "כלי חמדת בית ה'"? - זה ארון. רבי יהודה בן
לקיש אומר: ארון במקומו נגנז, שנאמר: "ויאריכו הבדים וייראו
ראשי הבדים מן הקודש אל פני הדביר ולא ייראו החוצה ויהיו
שם עד היום הזה".

דעת כל התנאים שבתוספתא, הסוברים שהארון גלה לבבל או
שנגנז במקומו, היא כנראה דעת תנא קמא שבמשנתנו, הסובר
שלא היתה השתחויה כנגד דיר העצים, שלא כבית רבן גמליאל
ובית רבי חנניה סגן הכוהנים שהיו משתחוים כנגד דיר
העצים, שכן מסורת בידם מאבותיהם ששם הארון נגנז.
הלשון "במקומו נגנז" אינה מוכיחה האם נגנז מאליו או שגנזו
יד אדם ("תוספתא כפשוטה").

בתוספתא יומא ב,טו שנו: שני בדי ארון היו יוצאים מן הארון
עד שמגיעים לפרוכת, שנאמר: "ויאריכו הבדים". - יכול לא היו
נראים מתוכה? - תלמוד לומר: "וייראו ראשי הבדים" וגו'. -
יכול שקרעו את הפרוכת? - תלמוד לומר: "ולא ייראו החוצה".
אמור מעתה: האריכו הבדים והגיעו לפרוכת ודחקו את